

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5741

เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขและแมวในสถานที่เพาะพันธุ์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย
ผู้เรียบเรียง นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์ นิตินกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กรกฎาคม 2564

ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงของประเทศไทยในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น และประเภทของสัตว์เลี้ยงที่ถูกทอดทิ้งมากที่สุด คือ สุนัขและแมว สาเหตุที่ทำให้สัตว์เลี้ยงถูกทอดทิ้งมีหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นการขาดความรับผิดชอบของเจ้าของ การไม่มีความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง การไม่มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงที่เหมาะสม การขาดการควบคุมการขยายพันธุ์ การมีภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นจากการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงเจ็บป่วย การที่สัตว์เลี้ยงมีพฤติกรรมและนิสัยดุร้ายขึ้น หรือแม้กระทั่งการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงตามกระแสนิยม เมื่อขายไม่ได้ตามความต้องการของตลาดก็นำไปปล่อยทิ้งขว้างให้เป็นปัญหากับสังคม และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับฟาร์มเพาะพันธุ์ซึ่งไม่มีคุณภาพและไม่มีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกต้อง ส่งผลกระทบกับสุนัขและแมวภายในฟาร์ม เมื่อมีการจำหน่ายสัตว์ที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง มีความพิการ หรือไม่ตรงตามลักษณะที่ต้องการให้กับผู้ซื้อ เป็นเหตุให้มีการนำสุนัขและแมวเหล่านั้นมาปล่อยทิ้งกลายเป็นสัตว์เลี้ยงจรจัด จนนำไปสู่ความพยายามในการแก้ปัญหาสุนัขและแมวจรจัดที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

กรมปศุสัตว์ได้ให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิภาพสุนัขและแมวในฟาร์มเพาะพันธุ์ ตั้งแต่พ่อพันธุ์แม่พันธุ์และลูกที่เกิดภายในฟาร์ม การปลดพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ จนไปถึงการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงออกจากฟาร์ม โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย จำนวน 2 ฉบับ คือ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว พ.ศ. 2563 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัขและแมวให้เป็นไปโดยถูกต้องเหมาะสมตามหลักการจัดการฟาร์มของสัตว์เลี้ยงทั้งสองประเภทนี้

สาระสำคัญของประกาศทั้งสองฉบับกำหนดให้ผู้ประกอบการฟาร์มเพาะพันธุ์สุนัขและแมวต้องจัดสวัสดิภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการด้านอาหารและน้ำ ต้องจัดให้สุนัขและแมวทุกตัวได้รับอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด มีคุณภาพ ปริมาณ และความถี่ของการให้อาหารที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงพันธุ์ อายุ ขนาดน้ำหนักตัว และสภาพร่างกาย การจัดการด้านที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อม ต้องมีโรงเรือนหรือกรงเลี้ยงที่แข็งแรงทนทาน มีพื้นที่เลี้ยง พื้นที่ออกกำลังกาย ความสูงและพื้นที่ของกรงต้องมีขนาดเหมาะสมตามพันธุ์และขนาดตัว มีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ การจัดการด้านสุขภาพอนามัย ต้องดำเนินการตามระบบป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 โดยจัดให้สุนัขและแมวทุกตัวได้รับวัคซีนป้องกันโรค

มีการป้องกันและกำจัดปรสิต กระจกสุนัขและแมวที่ได้รับมาจากแหล่งอื่น ต้องแยกกักไว้ดูอาการเป็นเวลาอย่างน้อย 14 วัน มีการรักษาและการป้องกันโรคที่แยกเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ จัดให้สุนัขและแมวสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้ ทั้งในด้านสภาวะจิตใจและด้านอื่น ๆ การใช้พ้อพันธุ์และแม่พันธุ์ ต้องไม่ผสมข้ามสายพันธุ์เพื่อให้ได้สุนัขที่มีลักษณะทางพฤติกรรมดุร้าย ไม่แยกลูกออกจากแม่มารวมถึงการขนส่งลูกสุนัขและแมวที่มีอายุน้อยกว่า 60 วัน ยกเว้นจะได้รับความเห็นจากสัตวแพทย์ให้ดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพ สวัสดิภาพ หรือกรณีฉุกเฉิน รวมถึงการดูแลที่เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพของสุนัขและแมวภายในฟาร์มเพาะพันธุ์ จัดให้มีมาตรการรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินที่อาจมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสุนัขและแมวอย่างร้ายแรง เช่น การเคลื่อนย้ายเมื่อมีเหตุการณ์น้ำท่วม ไฟไหม้ หรือโรคระบาด มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลของสุนัขและแมวทุกตัว

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสุนัขและแมวในสถานที่เพาะพันธุ์ ทั้งสองฉบับได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2563 และให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จึงทำให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน 2564 ผู้ประกอบการเพาะพันธุ์สุนัขและแมวเพื่อการพาณิชย์ทุกแห่งจึงต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกิจการเพาะพันธุ์สุนัขและแมวให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ให้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม มีสุขภาพแข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรค ลดปัญหาการป่วยหรือตายของลูกสัตว์ ภายหลังการจำหน่ายออกไป ทำให้ผู้ที่รับมอบสัตว์มาเลี้ยงต่อจากสถานที่เพาะพันธุ์ได้สัตว์เลี้ยงที่มีสุขภาพแข็งแรง มีพฤติกรรมที่ง่ายต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสัตว์เลี้ยงและเจ้าของ เพื่อให้เหมาะแก่การเป็นสัตว์เลี้ยง ซึ่งอาจลดจำนวนสุนัขและแมวจรจัดให้น้อยลงได้ นอกจากนี้ ยังสามารถตรวจสอบย้อนกลับฟาร์มเพาะพันธุ์ได้ เมื่อมีการส่งมอบให้กับร้านค้าหรือผู้รับมอบ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ทั้งต่อสัตว์เลี้ยง ผู้ประกอบการ ผู้ซื้อ รวมถึงประชาชนทั่วไปด้วย

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์แนะฟาร์มเพาะพันธุ์สุนัข-แมวเตรียมพร้อมจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ถูกกฎหมาย ตามประกาศ
กระทรวงเกษตรฯ ฉบับใหม่. (24 กุมภาพันธ์ 2564). สืบค้น 12 กรกฎาคม 2564
จาก <https://www.thailandplus.tv/archives/288791>
- “ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว พ.ศ. 2563”
(18 ธันวาคม 2563). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 296 ง, น. 17-21.
- “ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563”
(18 ธันวาคม 2563). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 296 ง, น. 12-16.
- พนมพร แสนประเสริฐ. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563). **ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในสังคมไทยกับแนวคิด
ประโยชน์นิยม**. สืบค้น 19 กรกฎาคม 2564 จาก [https://so06.tci-thaijo.org/index.php/prij/
article/view/240747/167374](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/prij/article/view/240747/167374)
- “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557” (26 ธันวาคม 2557).
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก, น. 4-13.